

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Херсонський інститут

МАУП

Кафедра фундаментальних дисциплін

Затверджую:
Директор Херсонського інституту

Світлана Петричук
"25" серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Фундаментальних дисциплін
Протокол № 1 від 25.08. 2025 р.
Завідувач кафедри

Марина Богомолова

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МЕДІАЦІЇ»***

Спеціальності: **С4 Психологія**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Психологія»**

Спеціалізація: _____

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Туриніна Олена Леонтіївна, доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Херсонського інституту МАУП

Викладач:

Туриніна Олена Леонтіївна, доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Херсонського інституту МАУП

Силабус розглянуто на засіданні кафедри Психологія
Протокол №1 від «25» серпня 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Основи медіації
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 200 год. Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	VIII семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	іспит
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Туриніна Олена Леонтіївна	
Науковий ступінь	Кандидат психологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	ОК 15 практикум із загальної психології ОК 24 Експериментальна психологія ОК29 Кризова інтервенція ОК 30 Основи медіації
Напрями наукових досліджень	Психологія
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	-
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	-
Контактний тел.	-
Портфоліо викладача на сайті кафедри	https://surl.li/mpzdlc

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Основи медіації» спрямована на формування у здобувачів освіти знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного врегулювання конфліктів із використанням медіаційних технологій. У межах курсу розглядаються теоретичні засади медіації, її історія та правове регулювання в Україні та світі, принципи та етапи проведення медіаційного процесу. Значна увага приділяється розвитку комунікативної

компетентності, навичок активного слухання, емпатійного спілкування, управління емоціями та застосування стратегій ненасильницького спілкування. Здобувачі вищої освіти ознайомляться з роллю медіатора, його етичними стандартами та межами професійної діяльності, опанують техніки проведення індивідуальних і групових медіаційних сесій, а також методи досягнення взаємоприйнятних рішень між сторонами конфлікту. Курс поєднує лекційні заняття з інтерактивними формами роботи: рольові ігри, розбір кейсів, тренінгові вправи, що сприяє формуванню практичних навичок. Вивчення дисципліни забезпечить здобувачів освіти базовою підготовкою для подальшої спеціалізації в сфері медіації, роботи у сфері вирішення спорів, соціальної роботи, психологічного консультування та управління персоналом.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: процес врегулювання конфліктів та спорів із залученням нейтрального посередника (медіатора), заснований на принципах добровільності, конфіденційності, неупередженості та взаємоповаги сторін, а також методи, техніки та етичні стандарти, що забезпечують ефективне проведення медіації в різних сферах суспільного життя.

Мета курсу: формування у здобувачів освіти системи знань та практичних навичок, необхідних для організації та проведення медіаційного процесу, спрямованого на конструктивне врегулювання конфліктів, досягнення взаємоприйнятних рішень та збереження партнерських стосунків між сторонами.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомити здобувачів освіти із теоретичними основами медіації, її історією та правовим регулюванням в Україні та за кордоном.
2. Розкрити принципи, цінності та етичні стандарти професійної діяльності медіатора.
3. Сформувати розуміння етапів медіаційного процесу та ролі кожного учасника.
4. Розвинути комунікативні навички, зокрема активне слухання, емпатійне сприйняття, управління емоціями та конструктивне формулювання позицій.
5. Навчити застосовувати техніки ведення переговорів та пошуку взаємоприйнятних рішень у конфліктних ситуаціях.
6. Ознайомити з особливостями проведення медіації у сімейних, трудових, комерційних, шкільних та інших спорах.
7. Сприяти формуванню здатності до міждисциплінарної взаємодії в процесі врегулювання конфліктів.
8. Розвинути навички саморефлексії та профілактики професійного вигорання у діяльності медіатора.

Пререквізити навчальної дисципліни:

Вивчення навчальної дисципліни «Основи медіації» базується на знаннях та уміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін: «Соціальна психологія та соціологія», «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Вікова психологія та педагогіка», «Психологічне

консультування», «Психодіагностика», «Кризова інтервенція».

Постреквізити навчальної дисципліни:

Здобуті знання, уміння та компетентності в рамках даної дисципліни є основою для професійної діяльності, самостійного навчання та подальшого розвитку.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК9. Здатність працювати в команді
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту СК13. Здатність до застосовування соціально-психологічних понять, концепцій та теорій для інтерпретації соціально-психологічних явищ і процесів. СК14. Здатність до розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот
Результати навчання	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання) ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни)

	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії ПР 20. Презентувати та обґрунтовувати детермінізм і гіпотези щодо появи та розвитку соціально-психологічних явищ
--	--

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
8 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий
Змістовий модуль 1. Теоретичні та етичні засади медіації					
Тема 1.	Медіація як сучасний метод врегулювання конфліктів	2	2	8	
Тема 2.	Принципи, цінності та етичні стандарти діяльності медіатора	2	2	10	
Тема 3.	Правове регулювання та сфери застосування медіації	2	4	10	
Змістовий модуль 2. Практика та технології медіаційного процесу					
Тема 6.	Етапи медіації та організація процесу	2	4	10	
Тема 5.	Комунікативні техніки та психологічні аспекти медіації	2	4	10	
Тема 6.	Пошук взаємоприйнятних рішень і завершення медіації	2	4	10	

					контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Модульна контрольна робота					
Всього:		12	20	58	
Форма контролю: залік					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Основи медіації» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі здобувачів освіти у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час

обговорення питань;

участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;

аналіз літератури;

письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);

підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;

самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань						Модульна контрольна робота	Екзамен	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	20	20	100
Робота на семінарському занятті	4	4	4	4	4	4			
Самостійна робота	6	6	6	6	6	6			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Основи медіації» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку (письмово). Здобувача освіти допускають до семестрового контролю за умови виконання

ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше 89 балів в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамєну, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Основи медіації» здобувач освіти має: регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття; систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;

відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;

виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;

виконувати контрольні та інші самостійні роботи;

дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Основи медіації» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед здобувачів освіти).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичні матеріали, що забезпечують супровід дисципліни: підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій тощо, перелік яких надається нижче (рекомендовані джерела

інформації); методичні рекомендації до проведення практичних занять, самостійної підготовки.

Навчально-методичний комплекс дисципліни розміщений на платформі Moodle:

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Коучингові методики: Хміль Н. Коучинг конфліктів – вирішуйте проблеми, зміцнюючи відносини [практикум для тренерів] / За заг. ред. професорів О. Редліха та С. Хаджирадєвої. Миколаїв: Смелянова Т. В., 2023. 167 с.
2. Медіація та трансформація конфліктів: Медіація.Ua: нові підходи та інструменти менеджменту конфліктів у сучасних умовах. Колективна монографія партнерів проєкту Erasmus+ Медіація: Навчання та трансформація суспільства / за ред. О. А. Сєдашової, О. М. Карпової. Київ: Університет «КРОК», 2020.
3. Загальна та юридична конфліктологія: Конфліктологія: загальна та юридична - Підручники - НОВИНКИ - Право видавництво (Право, 2023).
4. Воєнні конфлікти та медіація: Ukraine–Russia peace plans: historical lessons, operationalising... | Taylor & Francis Online (2025) .
5. Стійкість суспільства (Resilience): EUROPEAN POLITICAL AND LAW DISCOURSE | National Resilience of Ukraine (2025).

Додаткові:

1. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 276 с.
2. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / за ред. Наталі Крестовської, Луїзи Романадзе. Одеса: «Екологія», 2019. 456 с.
3. Трофименко А. В., Константинова Ю. В. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Маріуполь: МДУ, 2020. 375 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про медіацію» № 1875/IX від 16.11.2021 URL: <http://surl.li/diiid>
2. Медіація як спосіб врегулювання конфліктів. URL: <https://kpl-2.com.ua/sotsialno-psihologichna-sluzhba/mediatsiia-iaak-sposib-vrehuliuvannia-konfliktiv.html>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://nbuv.gov.ua>
4. Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua>